

Proposta Museari Secundària

Títol Fènix: Pes a la pell. Aproximació a la performance. Un diàleg entre el cos i la matèria.

Autoria Laura González Pla

Temàtica L'activitat explora els conceptes de renaixement, autoconcepció i transformació a través de l'escultura i la performance. L'objectiu és que l'alumnat utilitze el fang com una "segona pell" per a representar processos vitals de canvi, transcendint el dolor o les dificultats personals per a convertir-les en una experiència artística col·lectiva. L'activitat té una gran part de reflexió personal a través de la performance/ el ritual, ja que, igual que el treball de l'artista Mireia Pérez Rodríguez, se centra més en el procés que en el resultat estètic. L'alumnat haurà de reflexionar sobre quina part de la seua identitat volen deixar arrere per a "tornar a nàixer". A nivell pràctic, triaran una part del seu cos on aplicaran aquesta segona capa de pell amb fang. Tot i que es convida a fer una "lectura del cos" per a triar una zona amb significat simbòlic, som conscients que l'adolescència és una etapa de gran exposició i autoconeixement complicat. Per tant, l'elecció de la zona és individual, i això permet que la reflexió sobre "què deixen en eixa pell" siga interna o compartida segons el seu desig. L'objectiu principal de l'activitat és Valorar el procés de creació i la vivència sensorial per damunt del resultat o l'objecte final, seguint la filosofia de l'artista.

Duració 2 hores.

Cendra al Fènix. Mireia Pérez Rodríguez. València, 2023.

Descripció Aquesta proposta educativa s'inspira en l'obra retrospectiva *"Morir i tornar a nàixer"* de Mireia Pérez Rodríguez. L'artista defineix la seua pràctica com una via de connexió entre el cos físic i el polític, utilitzant la matèria per a expressar l'emocionalitat i

l'energia humana.

En l'etapa de l'adolescència, l'autoconcepció i l'expressió de gènere són temes centrals i, sovint, conflictius. L'activitat proposta és una aproximació a la performance i al ritual, utilitzant el fang no com un element per a crear objectes externs, sinó com una eina performativa que s'aplica sobre el propi cos. L'objectiu és que l'alumnat experimente el procés de "morir" (deixar anar una identitat o un pes passat) i "tornar a nàixer" (el despreniment de la matèria) a través d'una acció artística en present.

A l'aula de secundària, sovint l'art es percep com la creació d'objectes bonics, però amb aquesta proposta volem que l'alumnat experimente l'art com un procés vital. Utilitzarem el fang per a materialitzar allò que ens pesa. El gest de cobrir-se una part del cos amb fang i després descobrir-la és una metàfora del despreniment d'etiquetes, dolors o allò personal que l'alumne vol deixar en el passat. Quan la pell de fang cau o es lleva, l'alumnat ha de pensar quina part de si mateix renaix, més lliure i conscient de la seua autoconcepció. Es tracta de transformar una experiència individual en una vivència col·lectiva de resiliència.

La brutesa de la blancor. Mireia Pérez Rodríguez. Togo, 2023.

Metodologia La proposta s'emmarca en un model d'aprenentatge centrat en l'alumnat, on aquest mana sobre el seu procés, reflexionant sobre què i com aprèn (metacognició). Per a articular la sessió de dues hores, es combinaran dues estratègies principals:

1. **Aprenentatge Basat en Reptes (ABR):** Aquesta metodologia s'utilitzarà com a eix motor de la part pràctica de la sessió. El punt de partida és un repte autèntic i de naturalesa oberta: identificar un element de la pròpia identitat del qual l'alumne vulga desprendre's per a "tornar a nàixer". L'ABR permet abordar situacions en una única sessió, és ideal per a canalitzar l'acció performativa amb el fang. L'alumnat haurà d'indagar en la seua pròpia

autoconcepció per a donar resposta al repte, entenent que no existeix una única solució correcta, la qual cosa afavoreix un disseny més inclusiu.

2. Joc de Rol (Sociodrama): Per a la fase de reflexió final, s'emprarà el sociodrama com a estratègia per a "posar-se en el lloc". A diferència de la dramatització, el sociodrama no té una línia de comportament prescrita, permetent que cada participant s'identifiqui amb el seu paper a la seua manera. Aquesta tècnica és fonamental per a treballar amb adolescents, ja que ofereix un context segur on poden parlar en tercera persona sobre l'experiència viscuda amb la "pell de fang". L'alumnat explicarà com s'ha sentit l'artista/la persona que ha experimentat la transformació, facilitant una anàlisi crítica del procés de despreniment i renaixement decidint ells mateixos quant volen contar i quant es volen exposar sense comprometre la seua intimitat personal directa si no els ve de gust.

Taller El taller consisteix en una acció performativa individual i col·lectiva. L'alumnat aplicarà una capa de fang líquid (barbotina) o semisòlid sobre les seues mans o braços. A mesura que el fang s'asseca i s'esquerda amb el moviment, s'ha de documentar visualment el procés. Aquesta "pell" que cau simbolitza l'alliberament i la resiliència. El taller es pot dur a terme en una aula convencional, tot i que seria ideal que l'espai disposara d'un punt d'aigua (aixeta) per a facilitar el treball amb la matèria; així mateix, si el temps és favorable, l'activitat es pot traslladar al pati per a realitzar-la a l'aire lliure. Cal retirar el mobiliari per a crear una zona de moviment lliure per a l'acció performativa i condicionar l'espai amb protectors per a l'ús del fang.

Cronograma

Secció	Treball	Expectatives
1. Introducció (30 min)	Presentació de l'obra de l'artista, l'exposició retrospectiva " <i>Morir i tornar a nàixer</i> ". Introducció als conceptes de cos físic i polític. Debat sobre el concepte de "morir i tornar a nàixer".	Generar interès pel llenguatge de la performance i els objectius del treball.
2. El Repte (70 min)	Aplicació de l'ABR. Treball pràctic amb el fang sobre el cos i acció de despreniment.	Que l'alumnat experimente la connexió entre matèria i emocionalitat.
3. Sociodrama (20 min)	Reflexió compartida mitjançant el sociodrama. L'alumnat explicarà com s'ha sentit en el paper d'aquella part d'ells mateixos que "torna a nàixer", utilitzant la tercera persona. Posada en comú d'allò que es vol compartir del que s'ha viscut, sentit i experimentat durant la representació.	Analitzar críticament el procés i les sensacions sense exposar-se més del que és senten comodes. Compartir amb la resta el procés individual de cada alumne, col·lectivitzant-lo i reforçant el vincle que els uneix de forma positiva.

Materials Fang, barbotina, recipients amb aigua, tovalloles i plàstics protectors.

A tenir en compte Atès que l'activitat implica un contacte directe amb la pròpia matèria i pot mobilitzar càrregues emocionals vinculades a l'autoconcepció, és cabdal que el docent facilite un clima de respecte mutu i escolta activa. S'ha de recordar a l'alumnat que l'objectiu no és l'execució d'una figura amb un "bon acabat" estètic, sinó la vivència sensorial i el significat profund del gest performatiu en la seua connexió entre el cos físic i l'emocionalitat.

D'altra banda, el docent assumirà la responsabilitat de realitzar un registre fotogràfic individual de l'acció de cada estudiant. Aquesta imatge no té una finalitat qualificadora, sinó que busca capturar l'essència del ritual i la performance. Aquest material serà una eina de metacognició per a cada alumne, permetent-li observar la seua pròpia evolució i reflexionar sobre el seu procés de transformació a final de curs. Això deixa oberta la possibilitat que el docent reprenga el treball posteriorment per a aprofundir-hi o plantejar exercicis relacionats segons les necessitats observades.

Links

- Exposició de Mireia Pérez Rodríguez a Museari: <https://www.museari.com>
- Instagram de l'artista: [@mireiaperezrodriguez](https://www.instagram.com/mireiaperezrodriguez)

Avaluació L'avaluació d'aquesta proposta serà formativa i descriptiva, integrada en el procés d'aprenentatge real i contextualitzat. S'utilitzarà el mètode de la triangulació de fonts i metodologies, aplicant els següents tres instruments:

1. Observació: Es realitzarà per part del docent durant la fase del repte (ABR), registrant l'evolució de l'alumnat en la seua interacció amb la matèria i la seua implicació en el gest performatiu.
2. Joc de Rol (Sociodrama): A través del diàleg final.
3. Exit Ticket: Com a instrument final, servirà per a comprovar de manera individualitzada si s'han assolit els objectius d'autoconcepció i comprensió de l'obra de l'artista.

Exit Ticket:

1. Una sensació física o emocional que hages experimentat en el moment que la "pell de fang" s'ha després del teu cos.
2. Una cosa nova que hages après avui.
3. Una pregunta o dubte que encara tingues sobre el treball de l'artista Mireia Pérez Rodríguez o el ritual/la performance que hem realitzat.
4. Després d'aquesta experiència, sents que has entès millor en què consisteix una performance? T'agradaria continuar explorant aquest llenguatge artístic en el futur?

Referències

1. Pérez Rodríguez, M. (2024). *Morir i tornar a nàixer*. Museari, Museu Online de l'Art i la Identitat.
2. Granda-Piñán, A. R. *Metodologías y estrategias centradas en el alumnado*. Universitat de València.
3. Granda-Piñán, A. R. *Tema 3.3. Avaluació competencial*. Universitat de València.
4. Carrasco, S. (2019). *Transporció* (Fotografia). Madrid.
5. Document de suport: *Modelo Propuesta Museari Secundaria*.